

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg

27. marts 2019

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 155 (Alm. del) af 4. december 2018 stillet efter ønske fra Leif Lahn Jensen (S)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse den forventede levealder for 60-årige fordelt på uddannelsesbaggrund (ufaglært (ingen kompetencegivende uddannelse), faglært (erhvervsfaglig uddannelse), KVVU, MVU og LVU) i hvert af årene fra 2000 og frem til og med 2017?

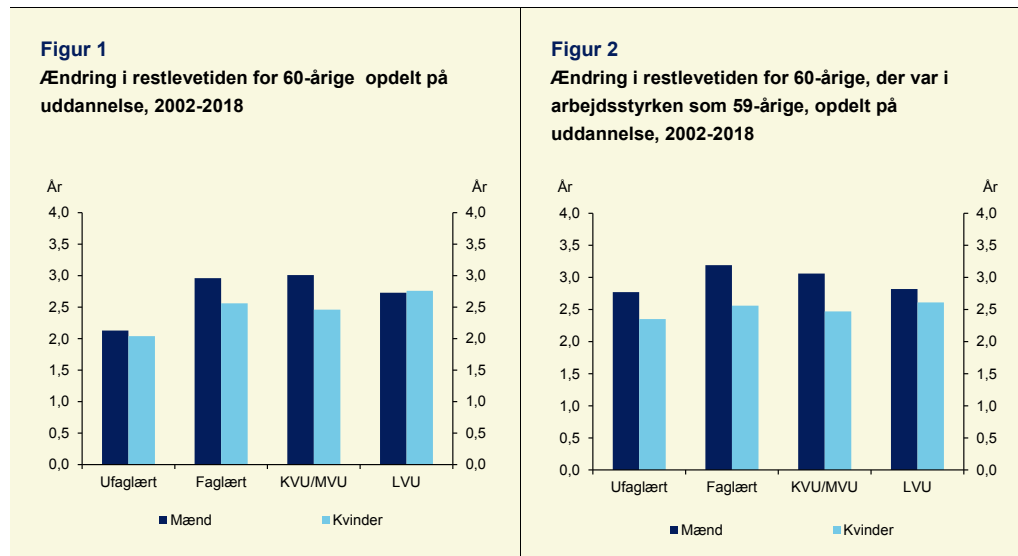
Svar

Ved opgørelser af restlevetiden for forskellige befolkningsgrupper foretages sædvanligvis særskilte opgørelser for mænd og kvinder. I besvarelsen af dette spørgsmål er det ligeledes valgt at opdele på køn, selvom der ikke eksplicit spørges hertil. Det skyldes, at forskelle i kønsfordelingen mellem forskellige grupper ellers vil påvirke opgørelsen.

Siden 2002 er restlevetiden for 60-årige mænd og kvinder steget med mellem 2 og 3 år på tværs af hoveduddannelsesgrupperne, *jf. figur 1*. Ufaglærte har i perioden oplevet en lidt mindre stigning i levetiden sammenlignet med de øvrige hoveduddannelsesgrupper. Det kan blandt andet hænge sammen med, at gruppen af ufaglærte har ændret sammensætning i perioden.

Beregnes udviklingen i levetiden alene for personer, der har været på arbejdsmarkedet som 59-årig, er stigningen i levetiden for ufaglærte omtrent på niveau med stigningen i levetiden for de øvrige uddannelsesgrupper i perioden 2002-2018, *jf. figur 2*.

I bilag 1 er vist udviklingen i levetiden for 60-årige mænd og kvinder for hvert af årene 2002-2018 for fire hoveduddannelsesgrupper.

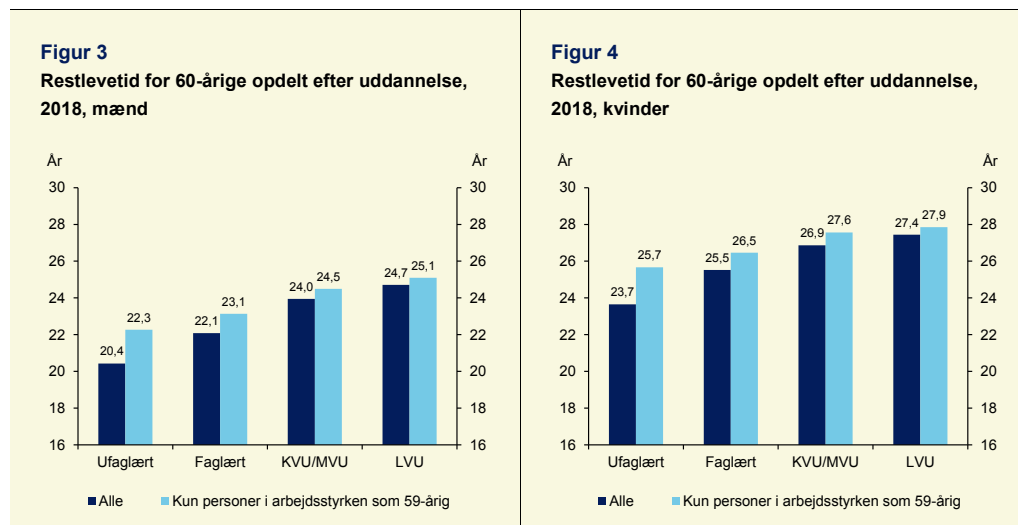

Anm.: Restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 79 år, fordi der ikke foreligger oplysninger om uddannelsesniveauer for personer over 80 år i 2001 (personer født før 1922). Det bidrager til, at de uddannelsesmæssige forskelle i levetiden undervurderes i de enkelte opgørelsesår. I figur 4, hvor der alene ses på personer, der var i arbejdsstyrken som 59-årige, er de aldersspecifikke dødeligheder alene beregnet for denne personkreds op til 79-års alderen. På øvrige alderstrin er dødeligheden beregnet for alle på alderstrinnet.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Selvom restlevetiden er steget for alle hoveduddannelsesgrupper, er der fortsat forskelle i levetiden mellem personer med korte og længerevarende uddannelser. Restlevetiden for 60-årige mænd med en lang videregående uddannelse er således knap $4\frac{1}{4}$ år højere end blandt ufaglærte 60-årige mænd (uden en erhvervskompetencegivende uddannelse), jf. figur 3. For kvinder er den tilsvarende forskel på $3\frac{3}{4}$ år, jf. figur 4.

De uddannelsesmæssige forskelle i levetiden for 60-årige er lidt større end forskellen i levetiden mellem mænd og kvinder. Med en restlevetid på 24,9 år lever 60-årige kvinder således i gennemsnit næsten 3 år længere end jævnaldrende mænd, der her en restlevetid på 22,0 år.

Anm.: Restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 94 år. I beregningen, hvor der alene ses på personer, der var i arbejdsstyrken som 59-årig, er de aldersspecifikke dødeligheder alene beregnet for denne personkreds op til 94-års alderen.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Opgøres restlevetiden for 60-årige alene for personer, der var på arbejdsmarkedet som 59-årig, reduceres forskellen i restlevetiden mellem ufaglærte og personer med videregående uddannelser. Det afspejler blandt andet, at førtidspensionister med medfødte eller erhvervede sygdomme naturligt udgør en større andel af de ufaglærte sammenlignet med faglærte og personer med videregående uddannelser. Det trækker især ned i den gennemsnitlige levetid for ufaglærte.

Flere undersøgelser har desuden dokumenteret, at forskellen i dødelighed mellem uddannelsesgrupper i høj grad kan forklares ved forskelle i de såkaldte KRAM-faktorer, det vil sige kost, rygning, alkohol og motion. Rygning og alkohol kan således forklare hovedparten af forskellen i dødeligheden mellem personer med kortest og længst uddannelse, *jf. fx Juel og Koch (2013), Social ulighed i dødelighed i Danmark gennem 25 år.*

Det bemærkes, at restlevetiden er baseret på årets dødeligheder i en 2-årsperiode. Den beregnede restlevetid er væsentligt kortere end den levetid, der ville fremkomme, hvis man anvendte forudsætningerne om udviklingen i dødeligheden i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning, hvor dødelighederne for de enkelte aldersgrupper reduceres i fremskrivningsperioden.

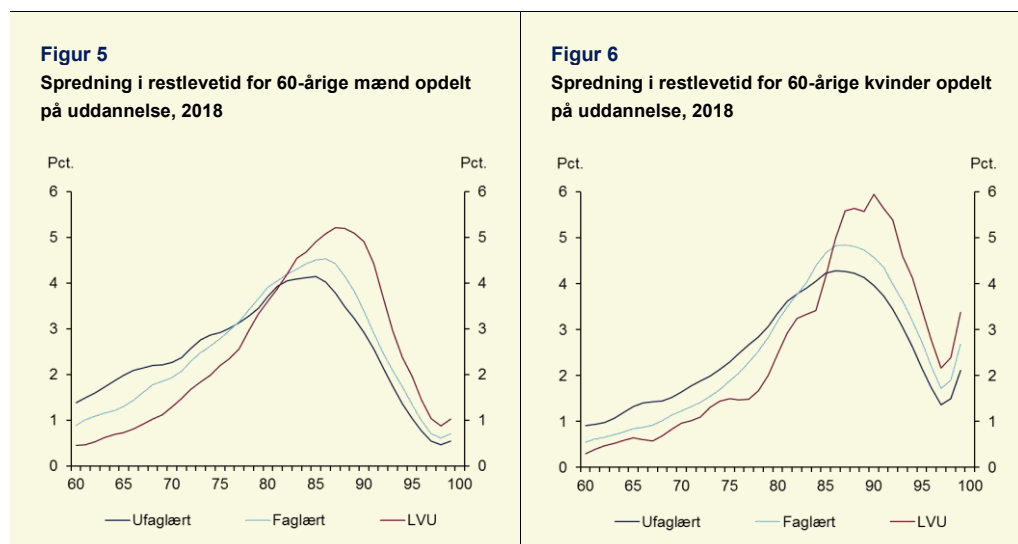
Anvendes befolkningsfremskrivningens forudsætninger om dødeligheden for 60-årige, er restlevetiden omkring 2 år højere for både mænd og kvinder end ved beregning af levetiden på baggrund af årets dødelighed (på de enkelte alderstrin). Det er ikke muligt at anvende de fremskrevne dødeligheder for specifikke befolkningsgrupper (fx uddannelse), fordi disse alene fremskrives opdelt på køn og alder.

Spredning i restlevetid for 60-årige

Forskellene i den forventede restlevetid mellem de enkelte uddannelsesgrupper dækker over en stor underliggende individuel variation i levetiden. Blandt de 60-årige mandlige ufaglærte er det fx 19 pct., der dør før 70-årsalderen, mens 14 pct. bliver mindst 90 år. Tilsvarende variation gælder for kvinder og for de øvrige hoveduddannelsesgrupper.

Variationen i levetidsfordelingen kan belyses i en figur, der viser, hvor mange procent af de 60-årige, der dør som 60-årig, 61-årig osv. op til 100+ år. Hvis dødeligheden var tilfældig og uafhængig af alder, ville der således dø 2½ pct. hvert år. For både mænd og kvinder er der et forholdsvist stort overlap i disse levetidsfordelinger mellem de enkelte uddannelsesgrupper, *jf. figur 5 og figur 6*.

Variationen i restlevetiden inden for de enkelte uddannelsesgrupper kan blandt andet afspejle forskelle i den underliggende helbredstilstand blandt 60-årige, men kan også dække over ”tilfældig” aldersmæssig variation.

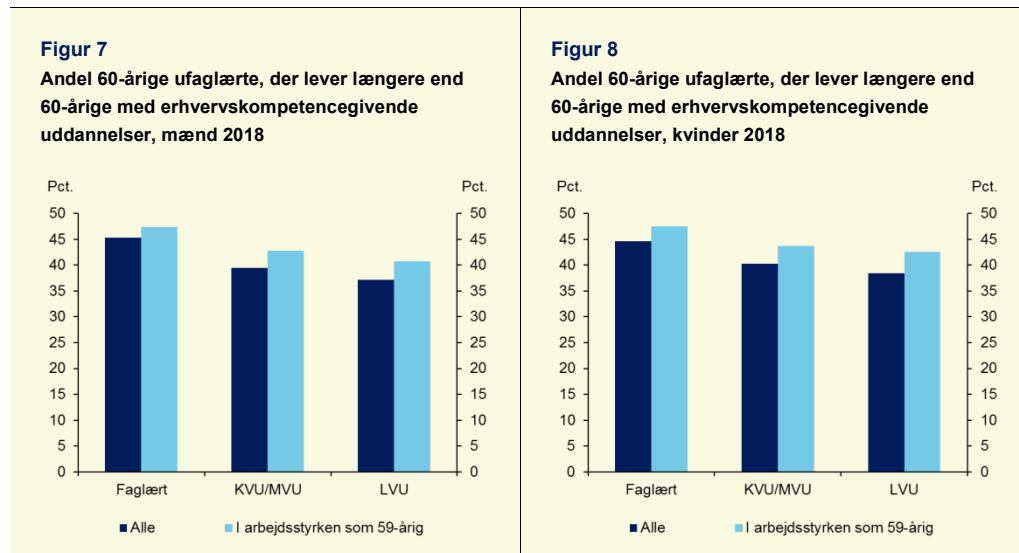
Anm.: Restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 94 år. Der er anvendt 3 års glidende gennemsnit (centeret).

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Den forholdsvis store variation indebærer, at selvom kort uddannede i gennemsnit har en relativ lav restlevetid, er der mange med kort uddannelse, der lever længere end personer med længerevarende uddannelser. For eksempel er det statistisk set omkring 37 pct. af de ufaglærte 60-årige mænd, der lever længere end 60-årige mænd med en lang videregående uddannelse, *jf. figur 7*. For ufaglærte kvinder er det 38 pct., der lever længere end kvinder med lange videregående uddannelser, *jf. figur 8*.

Disse andele ville have været 50 pct., hvis levetidsfordelingerne for de enkelte uddannelsesgrupper havde været helt sammenfaldende, fordi det derved ville være

helt tilfældigt (fifty-fifty), om den ufaglærte eller akademikeren dør først. En tilsvarende beregning viser, at knap 41 pct. af de mandlige 60-årige lever længere end jævnaldrende kvinder, selvom kvinder i gennemsnit lever omkring 3 år længere end kvinder.

Anm.: Figurene viser sandsynligheden for, at en tilfældig udvalgt 60-årig ufaglært lever længere end en tilfældig udvalgt 60-årig med uddannelse. Hvis ufaglærte havde samme levetidsfordeling som uddannede, ville andelen have været 50 pct. Fordelingen af restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 94 år.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag

Hvis man udelukkende sammenligner de uddannelsesspecifikke levetidsfordelinger for 60-årige, der var på arbejdsmarkedet som 59-årig, øges andelen af ufaglærte, der lever længere end de øvrige uddannelsesgrupper lidt. Det afspejler grundlæggende, at der er endnu større overlap i levetidsfordelingerne på tværs af uddannelsesgrupper blandt personer, der var på arbejdsmarkedet som 59-årig.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
 Finansminister

Bilag 1 Udvikling i restlevetiden for 60-årige opdelt på uddannelse og køn

Tabel 1

Udvikling i restlevetid for 60-årige opdelt efter køn og uddannelse

	Mænd				Kvinder			
	Ufaglært	Faglært	KVU/MVU	LVU	Ufaglært	Faglært	KVU/MVU	LVU
	----- År -----				----- År -----			
2002	18,5	19,1	20,5	21,4	21,8	22,8	23,6	23,8
2003	18,6	19,3	20,5	21,6	21,9	23,0	23,8	24,5
2004	18,7	19,6	20,7	21,8	22,2	23,2	24,1	24,8
2005	19,0	19,9	21,0	21,9	22,5	23,4	24,5	24,8
2006	19,1	20,1	21,3	21,9	22,5	23,6	24,5	24,6
2007	19,3	20,2	21,5	22,2	22,5	23,7	24,4	24,5
2008	19,5	20,3	21,7	22,7	22,7	23,8	24,7	24,7
2009	19,6	20,5	21,8	22,7	22,8	24,0	25,0	25,2
2010	19,7	20,7	21,9	22,9	22,8	24,1	25,0	25,6
2011	20,0	21,0	22,4	23,2	23,1	24,5	25,1	26,1
2012	20,2	21,4	22,6	23,3	23,3	24,8	25,5	26,0
2013	20,3	21,5	22,7	23,5	23,5	24,8	25,7	25,8
2014	20,5	21,6	23,0	24,0	23,7	25,0	26,0	26,2
2015	20,6	21,8	23,2	24,0	23,7	25,2	26,1	26,4
2016	20,6	22,0	23,3	24,0	23,8	25,2	26,0	26,3
2017	20,7	22,1	23,4	24,1	23,9	25,3	26,1	26,5
2018	20,6	22,1	23,5	24,2	23,8	25,4	26,1	26,5

Anm.: Restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 79 år, fordi der ikke foreligger oplysninger om uddannelsesniveaet for personer over 80 år i 2001 (personer født før 1922). Det bidrager til, at de uddannelsesmæssige forskelle i levetiden undervurderes i de enkelte opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.